

NORGES HØYESTERETT

Den 7. desember 2016 ble det med hjemmel i straffeprosessloven § 54 holdt rettsmøte i Høyesterett.

Dommer: Jens Edvin A. Skoghøy

Til behandling forelå:

HR-2016-2486-F, (sak nr. 2016/2184), straffesak

Sherbourne Investments Limited

(advokat Tor Even Gjendem)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder fullbyrdelsen av en inndragningsdom av Høyesterett. I medhold av straffeprosessloven § 462 er det begjært kjennelse for at dommen ikke kan fullbyrdes overfor et rettssubjekt som ikke har vært part i inndragningssaken.
- (2) Borgarting lagmannsrett avsa 9. mai 2012 dom i straffesak mot A. Punkt 5 i domsslutningen lyder:

"I medhold av straffeloven § 34 kan følgende inndras hos A ved verdiinndragning:

– 1 322 577 – enmilliontrehundreogtjueotusenfemhundreogsyttisju – USD – og
– 442 250 – firehundreogførtitotusentohundreogfemti – EUR – og
ved gjenstandsinnndragning:
– 1 354 090 – enmilliontrehundreogfemtifiretusenognitti – USD – samt renter på dette opptjent på konto i bank Julius Bär."
- (3) A anket dommen til Høyesterett. Ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning og kjennelse 5. mars 2013 ble anken delvis tillatt fremmet. Blant annet tillot utvalget fremmet anken over inndragningen.

- (4) Sherbourne Investments Limited anket også lagmannsrettens dom. Anken gjaldt det forhold at lagmannsretten i domsslutningen punkt 5 tredje strekpunkt hadde besluttet inndragning av midler på selskapets bankkonto. Det ble anført som saksbehandlingsfeil at selskapet ikke var gjort til part i saken. Ankeutvalget avviste anken, og gav følgende begrunnelse:

"Anken fra Sherbourne Investment Limited er begrunnet med at lagmannsretten i domsslutningen punkt 5 tredje strekpunkt har besluttet inndragning av midler på selskapets bankkonto uten at selskapet var gjort til part i saken. Ankeutvalget er kommet til at denne anken må avvises. Det er bare personer eller rettssubjekter som er gjort til eller behandlet som parter i saken, som har ankerett, se straffeprosessloven § 306, jf. Rt. 2003 side 473. Tredjeperson som hevder å være eier av inndratt gjenstand, men som ikke har vært gjort til eller vært behandlet som part, må gjøre sin rett gjeldende ved sivil søksmål, jf. Hans Kristian Bjerke, Erik Keiserud og Knut Erik Sæther, Straffeprosessloven, Bind II, 4. utgave 2011, side 1099.

Sherbourne Investment Limited var ikke gjort til part, da lagmannsretten fant det bevist at det var A som hadde den reelle kontrollen i selskapet, og at det var han som var den reelle eier av midlene (lagmannsrettens dom side 135). Når selskapet ikke var gjort til eller behandlet som part, har selskapet ikke ankerett. Sherbourne Investment Limiteds anke må derfor avvises."

- (5) Ved Høyesteretts dom 10. oktober 2013 ble ankene over lagmannsrettens dom om inndragning forkastet. I dommen uttaler Høyesterett i avsnitt 132 følgende i tilknytning til avgjørelsen av inndragningskravene:

"Det var heller ikke en feil at inndragningskravene ble behandlet uten at de berørte tredjeparter ble trukket inn som parter. Det er her en forskjell mellom prosessformene. Hovedformålet i straffesaker er å få pådømt straffekravet og de reaksjoner som skal behandles i straffeprosessuelle former. Det er ikke noe krav at parter som berøres av sivile krav som måtte bli behandlet, skal trekkes inn i saken. Slik bør det heller ikke være. Det ville kunne føre til forsinket fremdrift av straffesaken. Tredjepart vil ikke være bundet av avgjørelsen i straffesaken, og det vil slik sett være en begrenset ulempe for denne at retten treffer avgjørelse i forhold til den tiltalte."

- (6) Etter at dommen ble rettskraftig, har påtalemyndigheten tatt rettslige skritt for å få fullbyrdet dommen, herunder inndrivelse av statens krav på beløpene innestående på bankkontoer i utlandet. Påtalemyndigheten har bedt britiske myndigheter om bistand til å sikre USD 1 354 090 innestående på bank Julius Bär på Guernsey.

- (7) Ved begjæring 16. november 2016 har Sherbourne Investments Limited i medhold av straffeprosessloven § 462 fremsatt krav om tolkning av Høyesteretts dom. Det er bedt om at begjæringen gis oppsettende virkning.

- (8) *Sherbourne Investments Limited* har til støtte for kravet gjort gjeldende at det er en iboende uklarhet/selvmodsigelse i Høyesteretts dom. Uttalelsene i dommen om at tredjepart ikke vil være bundet av avgjørelsen i straffesaken, men hvor slutningen om gjenstandsinndragning samtidig baserer seg på at A er eier, vil ikke nødvendigvis bli forstått av en utenlandsk domstol eller namsmyndighet som ikke er kjent med systematikken og sammenhengen mellom ulike prosessuelle og materielle virkninger av norske rettsavgjørelser.

- (9) Det er nedlagt påstand om slik klargjøring:

"1. Høyesteretts dom av 10.10.2013 i sak HR-2013-2121-A – herunder inndragningsavgjørelsen – kan kun fullbyrdes i formuesgoder som eies av A

personlig, og ikke i midler som eies av Sherbourne Investments Ltd. gjelder uavhengig av om det finnes bevist at A direkte eller indirekte kan som eier av Sherbourne.

Dette anses

2. Fullbyrdelsesmyndighetene på Guernsey må i forbindelse med sin fullbyrdelsessak på selvstendig grunnlag prøve hvorvidt de USD 1 354 090 inntående på kontoen i Bank Julius Bär, eies av A personlig eller av Sherbourne."

- (10) *Påtalemyndigheten* har inngitt tilsvaret. Det er i korte trekk vist til at det avgjørende ikke er hvem som eier kontoen, men om pengene stammer fra en straffbar handling. Domstolen på Guernsey må behandle gjenstandsinndragingskravet i henhold til egen prosesslovgivning. Den utenlandske domstolen har selv ikke bedt om noen klargjøring av Høyesteretts dom.
- (11) Det er nedlagt slik påstand:
- "1. Begjæringen tas ikke til følge.**
- 2. Begjæringen om oppsettende virkning tas ikke til følge."**
- (12) *Rettens formann* bemerker:
- (13) Hvis det ved fullbyrdelsen av en straffedom oppstår uenighet om "dommens tolkning, beregning av straffetiden, eller liknende spørsmål som gjelder fullbyrdingen", kan domfelte etter straffeprosessloven § 462 første punktum kreve spørsmålet avgjort ved kjennelse av stedets rett eller den rett som dømte i saken. Bestemmelsen omfatter også dommer for inndragning. Inn under uttrykket "domfelte" går ikke bare straffedømte, men også tredjeperson som har vært gjort til part i inndragningssak, jf. straffeprosessloven § 2 første ledd nr. 2. Dersom det ved fullbyrdelsen av en inndragningsdom oppstår tvist mellom påtalemyndigheten og noen som ikke har vært gjort til part i inndragningssaken, om "hvorvidt en avgjørelse om inndragning kan gjøres gjeldende mot dem", kan de etter § 462 andre punktum på tilsvarende måte kreve dette avgjort ved kjennelse av stedets rett eller den rett som dømte i saken.
- (14) I dette tilfellet ble inndragningsspørsmålet behandlet av Høyesterett i siste instans. Det er da Høyesterett som er den rett som dømte i saken, jf. Rt. 2002 side 38. Kompetansen til å avsi kjennelse etter § 462 tilligger rettens formann, jf. straffeprosessloven § 54.
- (15) Etter rettsformannens oppfatning er det ikke noen tvil om hvordan inndragningsdommen skal forstås. Den bygger på at det er A som er den reelle eier av de midlene som står på den omtvistede kontoen i bank Julius Bär. Det som er omtvistet, er hvorvidt dommen kan fullbyrdes i denne bankkontoen når det er Sherbourne Investments Limited som står som kontoinnehaver.
- (16) Dersom fullbyrdelsen skulle ha funnet sted i Norge, måtte spørsmålet om inndragningsdommen kan fullbyrdes i den omtvistede bankkontoen, kunne ha vært avgjort etter straffeprosessloven § 462. I dette tilfellet skal imidlertid fullbyrdelsen skje på Guernsey. Hvorvidt dommen kan fullbyrdes i bankkontoen til tross for at kontoinnehaveren Sherbourne Investments Limited ikke var part i inndragningssaken, må da avgjøres av fullbyrdelsesmyndighetene der.
- (17) Begjæringen om kjennelse for hvorvidt inndragningsdommen kan fullbyrdes i midler som eies av Sherbourne Investments Limited, tas etter dette ikke til følge.

SLUTNING:

Begjæringen tas ikke til følge.

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Riktig utskrift: